

संस्कृत

सं.सं. २३

कथा

उत्तर

द्विचित्रकथा - क-हाउ-देव

२०/३. २७

(1)

१

श्रीगणेशायनमः॥ श्रीपरशुराम उवाच॥ देवदेव जगन्ना
थ भूतभाव न पूर्वज इह देव त्वं तु यत्कृत्वा यत्कृत्यं नाव
शिष्यते॥ १॥ विना र्वन विना होमं विना न्यासं विना न्या
वकिं॥ विना गंधं विना पुष्पं विना नित्योदितां क्रियां
प्राणायामं विना ध्यानं विना भूतविशोधनां विना
जपं विना दानं मन्त्राधीशः प्रसीदति॥ ३॥ श्रीसदा १
शिव उवाच॥ साधुष्टव्ययासाधो लोकान्समनु

(1A)

गुरुता भक्तानामपि भक्तोऽसित्वमेव साधकोऽथ
सिद्धदेवं दानवकोटिं प्रसर्वदासाधिपे प्रियं सप्त
स्तोत्रप्रियामुग्गांसिद्धिरिद्धिं वसन्तम् ५ स्मरप्रियो
सीति कृत्वा वदित्वा मित्रं तव यस्मै कस्मै न चारब्ध
यमारब्धास्यं नृत्सु फलं यानि स्वभक्तायानुरक्ताय
स्वाक्तपूर्वाय मीरवि शक्तिविद्धु विरिन्ची शरणश
नुचराय व ७ वक्तव्यं भावयुक्तेन चेतसा वचसा त

(2)

या ॥ पूजाविधिंप्रवक्ष्यामियेन सिध्यति तत्क्षणात् ८ च
तुविंशतिकर्षेस्तुम्भिहेमां प्रकल्पयेत् एकविंशति
इवस्तु हेमास्त्रिदशसंयुताः ९ पूर्वद्वयसिहस्राणां द्वा
तं सित्वा हि भाग्यं विदुः अंतर्हेमाः क्षिपेत्तत्र
द्वयाप नमथाचरेत् ॥ १० ॥ आह्वयान्यापयेन्मूर्तिं
देवाभिः सहितानरः मोदकानिष्टयंचात्राद्वे
पयेत्तु न्दक्ति संयुतः ११ आह्वयान्तो जयेत्यश्वे

(2A)

दृष्टपंचाशदुत्तमान् १२ दक्षिणांतु गृहीत्वा ये गच्छं
ति गृहिणो ग्नहान् १२ दक्षाधिकं सयेत्युपयसो
जनस्य जनेस्य च इतिहासं अवदृष्ट्या मित्रं त
स्यानंत्यता फलं १३ गृहगुणं धावहितो भूमल
पिगुह्यवद्वामिता यद्युत्तमस्य अचला श्री वणे
छानजपते १४ ॥ अथ कथा ॥ श्री शिव उवाच
उसीनरश्च पूजा पाज्यानाम महारथः ॥

(3)

३

द्विजस्तुतस्योपाध्यायः सुदेव इति विष्णुतः १५
सद्विजो नापि भूति थां नागि से वां न स्वा क्रिया
पूत्रेभ्यश्च कृत्वा न स्वाधुन ददौ किलः १६ ना
पि देवान् न गंधर्वान् न त्रिभुवनं स्त्रियं सती पुत्रोषत्
तदा तस्य बुद्धिः पंचका गिः १७ देवतः का क
नो कृता तूष्णीमा दिव्या च किंचन कुं हुं वा तस्य ज ३
ना इव गतं बहुतरं धनं १८ अपमानं तस्य च

(3A)

चक्रुर्निर्द्वकाप्राणिनः सदा तस्मिन्नेव तदा काके दृशु
त्रामृतामवन् १७ तदाऽविरक्तः क्षयणाश्रितामापदु
त्ययां अफूत्परममहंसः ससंन्यासी विष्णुको गृही ॥ २०
तथापितं नामु च स्तेजनाः सवडेन ये रताः पूर्व द्वेषेणातना
शुमारयंतः प्रवज्रज्जुः २१ मित्रा माहायगच्छतं पुजानं च
सरिनाटे मूत्रयंति च पापेष्ठा घीवंतस्तस्य मूर्धनि
२२ यत्त्वा च वान्चयंति ताऽयंति न वक्ति चेत् वदंत्ययं

(५)

४

महासत्त्वो बळवानि रिराडि च २३ मौनेन साधयत्यर्थं
बके च दृढनिश्चयः गमिष्यति धनलब्ध्या राज्ञो विद्वय
च नो गृहान् २४ एवं दुर्गैर्बहुभिर्भाषितोऽस्वति इः
स्वितः हिमाचलस्योपवने जगामाति युते चिदि
ज २५ तत्र गत्वामहो हव नृपास्तत्तत्र इश्वरं ततो
ध्याने सदृशे सरः कमलसंयुतं २६ नीलकुंकु
टकं जाक्षहंसकारं उवैर्जकैः शैवालैः सहितं चानुच

४

(4A)

दृश्यमत्स्यशिलंशनैः विमानैस्वर्णविण्णैर्हरीक
तमहत्तमः २७ यक्षपुष्पजनस्त्रीर्देवैश्चैवैश्वर्य
वित्तमहासमुद्रवत्स्युक्तं वैरगाहसमाकुलं २८
तस्यतीरमहावृक्षोत्पन्नं वायोबहुपातस्थिरः एकादश
शतैस्तेषां शतयोजनमापतः २९ रुद्रवक्षोपमा
नस्तज्जटाजूटैः समन्ततः वायुमग्नश्चलद्रात्रश्मः
शानालयएवमेव ३० गजचर्महडबुद्धं शुष्पपत्रैश्च

(5)

कारयन् कृतावासञ्चङ्गौर शिरोधारीगवांपतिः ३९
तस्यमूकचर्मोविप्रददध्वान्भूस्करः स्वयं मत्पाद
मूकपतितं कथितारव्यानमातुरं ॥ ३२ ॥ कथितं वै
तद्दारव्यानं जतस्याः पिबेजो ह्यम सप्रतंकारया
मासमहाविधिपुरःसरं विषं वाचतुर्ध्वारकव
र्धं समाहितः कुर्याद्विधेर्वैतद्येसर्वान्कामानवा
प्नुयात् ३४ सतथैवात्मना चक्रयथाप्रोक्तं का
म

(5A)

नद्य ब्रतांतं समनुप्राप्तो गणाधीशो ह्यगचरः ३५
बभूव सद्यः संतुष्टो ब्रतयया प्रभातः उवाच च
मुनिवाक्यं मे च गंगामया गिरा ३६ श्रीगणाधीश
उवाच विप्रकृमन् प्रसन्नो हं भुक्तिद्योतिष्ठकृत् ॥
ब्रतवयवकिताया स्वतस्या मे पवित्रिः कृता ३७
अतः परया स्वयस्वरहास्या मितेन नद्य मां
प्रपन्नो जनः कश्चिन्तविषीदतुमर्हति ३८

(6)

६

महोदव उवाच इत्युक्तं आरकुवाहनसविप्रः
प्रश्रयान्वितः बाष्पागद्गदयावाचाकिंविप्रोवाच
धर्मवित् ३४ श्रीब्रह्मण उवाच महाराज प्र
सन्तोसियदिमैसंमतोभवान् दृश्यात्किंनजाये
तक्रियास्वेपूर्णाकामतः ३५ परंतु मे धनं यातं
ताः पुत्राश्च न कशाः तद्गुणं ते च पुत्राश्च देहि मे
जगद्गुरो ३६ श्रीगणाधीश उवाच वरौहसि

८

६

(6A)

महाविप्रचिंतांमाकुरुसत्तम आहूयपश्यपुत्रांस्वा
नागमिष्यंतितेसुताः ४२ धनंबहुतरयन्नुगततस्मा
दृशाधिकं गुरुदत्तमयाविप्रस्त्वनंतं वक्ष्येसति
४३ श्रीमहादेवउवाच इतिश्रुत्वागिरसोऽप्य
विप्रस्त्वकाग्रमानसः ददृशाकिंचिदपिनाउ
ग्रसत्त्वमवस्थितं ४४ स्वर्गप्रययोनत्रेऽतूष्का
नेमतोद्दधे आहूताप्याययुः पुत्राधनवर्द्धि

(३)

७

जसत्तम ४५ येत्रयापाः संनिहिंतः स्थितास्तेषां
मुरवेपतनकमयोचोरसपाहिजिह्वाश्रगलिताः
तनू ४६ तदासब्राह्मणः सत्यंकृतकृत्योऽसवने न्मु
ने एवंकुरुष्वविप्रदं कुरुकृत्योऽविष्यसि ४७
श्रीपरशुरामउवाच ॥ अनेनैवकृतं पूर्वम्
षिभिर्वास्तुरासरः एतदेवफलं नान्यदन्त्यदाय ७
ऋग्वेद ४८ श्रीमहास्वउवाच ॥ सर्वकामदुघं

(7A)

वैतत्सर्वैः पूर्वैः पुरा कृतं रामेणानाचणस्थार्थक
णायित्थज्जनेन च ४७ वृत्रार्थं वासवेनापि हिरण्या
क्षेणाय कृतं धरया देत्यसंहारकविना देवसंयु
गे ५० ब्रह्मणा सृष्टिवत्तु शिवेष्टुना तारकामये श्री
जेन गुरुणा ह्यत्रा अश्वत्थामा च भार्गव ५१ सर्वे
नाराधितं यत्सर्वकामफलप्रदं कुरुविष्टदं क्षि
प्तं त्वं सर्वान्कामानवाप्स्यसि ५२ अतः परतरना

नुकथामिमां

न्यात्सिद्धिकामस्य भार्गव त्रिषु लोकेषु लभ्यते
न्यार्वत्यामे प्रकाशितं ५३ बहु किं कथ्यते त
स्य ग्रन्थे तैत्तिरीयसंहितां न किं चिद्दुर्लभं लोके य
द्यन्मनसि कीर्तितं इत्येत्यासुरापा न स्तेयं
वीगनागमं सर्वा मासु हरत्वे वक्ता कथा पूजा
मिषादिज ५५ श्रीसूत उवाच इति श्रुत्वा स
णिकरः सदा शिवमुखादिजाः व्रतं चकार हर्वा

खंयेनसिद्धिगतः प्रफः ५६ श्रीशोनकादयत्रुष
यजुः कथं वकारमगवानामोह्ववितं शुभं
(8A) कस्मिन्देवोचतीथैविकांसिद्धिं प्राप्तवान् द्विजः ५७

सूत उवाच गत्वा वसुधागवानामोमैनाकेपर्व
तेशुभं तत्र किं नराधिपदेवतासुरनायकैः ५८
दत्तौ देवैश्च विविधैर्यक्षराक्षसगुह्यैः जतं
चकार तीर्थैर्विहारैश्च विशेषतः ५९ व्रतां

(१)

तेसमनुप्राप्तेसाक्षात् नृषकवाहनः आगमद्व
रदानार्थं ध्यात्वा हत्वा त्रिवीहवः ६० श्रीगणप
तिश्च वाच वरं वर्यकम् तं वरदोस्मितवानघ
त्रतपूजाप्रसंगेन तु ह्ता मे वरसेवया ६१
श्रीपद्मपुराणमनुवाच तान् त्रिवीर्यस्थानुजैर्मा
रितो मम मारिषः तस्य प्रतिविधिं कर्तुं शरणं
त्वाहमागतः ६२ तस्मात्कार्यं मे कुरु विप्रो यत्न

मेपितरौमृतौ सुखं प्राप्नुवतोतत्तुकायंकुरुग
णाधिप ६३ श्रीगणाधीश उवाच परशु
(9A) तुष्टहृत्त्वमेकवित्रातिवासरं मारयस्वाहि
तान्मवानिमिरिष्यांति न स रायः ६४ निःस्पृह
यां त्वं हृदि धीयस्तव कता नित्यं मुनिभिः तदा त्वं सत्र
हंता इत्येवं नाम प्रथिष्यति ६५ चिंतां त्यज म

(१७)

१०

महाबुद्धेक्षत्रियक्षयसंभवां मारयिष्यसिराज
न्यान्क्षत्रियान्नात्रसंशयः ६६ इत्युक्तस्फगणेशे
नरामः प्रहरतांवरः १६। लोपेरशुं हस्तेमारया
मासपृष्कजान् ६७ श्रीसूतउवाच एवं
द्विजाव्रतसस्यसंवासादिः फलं श्रुतं व्रतं १०
यं जियोदानं ममाश्वनियमास्तथा ६८ धर्मा

(10A)

यागाः क्रियायोगागणेशोत्तविनावन यत्र नास्ति
गणेशस्य पूजनं सा क्रिया तथा ६७ इवमिं
त्रं प्रवक्ष्यामि सर्वकामफलप्रदं यं श्रुत्वा श्रद्धा
यामन्त्येभ्युच्यते सर्वतः सध्यात् ७० नमो मा
रुच्यराय गजलक्ष्मणाय त पति ७१ इति श्री
पद्मपुराणे रामशिवसंवादे द्वाविंशतकथास
माप्ता श्रीगजाननापणमस्तु ॥
कक्ष-२

(11)

२५ कृततर

श्रीरक्त॥ सर्वोक्तैर्व॥ अस्माकंसत्तायाद्यां बया मया श्रीवि
घ्नेश्वरदेवताप्रीत्यर्थं लक्ष्मदूर्वासांगतासिध्यर्थं ममे
क्षितकामनाचक्रविधिप्रमाणसिध्यर्थं सकळदोषपरिहृ
तार्थं जन्मजन्मोन्मत्तोरुचुचुर्विधलक्ष्मीप्राप्त्यर्थं संतत्या
निवृध्यर्थं यथाशक्त्या विघ्नेश्वरप्रीत्यर्थं लक्ष्मदूर्वा उद्या
पनामहं करिष्ये॥

देवता

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com